

Література:

1. Бабоева З.Ш. Бухгалтерський учет в зарубіжних країнах / З.Ш.Бабоева. – Ростов н/Д.: Феникс, 2007. – 256с.
2. Мус Г., Ханшманн Р. Бухгалтерський облік: основи – завдання розв'язання / Пер. з нім. С.Лобачової. – К.: КНЕУ, 2000. – 368с.
3. Шкварчу Л.О. Ціноутворення: Підручник. – К.: Кондор. – 2006. – 460с.

*Слюсаренко В. Є. к. е. н., доц.
доцент кафедри обліку і аудиту*

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Проблематика забезпечення участі громадськості у економічному зростанні на рівні територіальних громад, а саме міст, селищ і сіл, набуває все більшої актуальності для сучасної України і виходить на порядок денний нової регіональної політики і внутрішньої державної економічної політики в цілому. Пошук форм функціонування, що впливають на економічне зростання територіальних громад (ТГ), показниками якого є стабільне, відтворення регіональної економіки на основі інтенсивного розвитку та збільшення обсягів валового регіонального продукту, що в широкому сенсі означає постійне зростання добробуту громадян, що проживають на території країни в містах, селищах і селах що вимагає поглибленого вивчення даної проблематики.

Наступні дослідники приділяли увагу проблематиці ТГ, а їх погляди представлені в працях М.Баймуратова, О.Батанова, В.Григор'єва, І.Дробуша, В.Кампа, В.Кравченка, В. Погорілка, В.Борденюк, О.Сушинський, Р.Приходька, М.Корнієнко, Ю.Хабермас, В.Шаповал. Похідним відносно їх поглядів щодо сутності розвитку місцевого самоврядування та, відповідно, його головного суб'єкта – територіальних громад, є бачення напрямів і механізмів їх розвитку. Але в науці і на практиці до цього часу немає загально узгодженої дефініції "територіальної громади" та механізмів відносно яких їх функціонування було б ефективним [1, с. 335].

Відповідно до Конституції України на її території повинні бути створені територіальні громади (ТГ), а все майно в межах адміністративно-територіальної одиниці має бути передано конкретній ТГ. Ці повноваження закріплені і в Цивільному Кодексі України, яким на них покладаються функції створення та управління комунальними підприємствами, навчальними закладами, підприємницькими товариствами, а також право і зобов'язання приймати участь в їх діяльності на загальних підставах. Також згідно вищевказаного законодавства громада володіє всіма необхідними характеристиками: правоздатність, дієздатність.

Але така фіксація прав є декларативною, ТГ також, наділена «повноваженнями» укладати угоди з підприємствами, фізичними та юридичними особами, яким може здавати в оренду комунальне майно, що перебуває в його власності; отримувати благодійну допомогу і залучати її для реалізації різних проектів в інтересах територіальної громади, що також при існуючому законодавстві, реалізувати не можливо.

Формування бюджету ТГ згідно з бюджетним кодексом України бюджет - це план формування та використання фінансових ресурсів органами державної влади та органами місцевого самоврядування, бюджети місцевого самоврядування - це бюджети територіальних громад та їх об'єднань. Будучи власником бюджету ТГ впливає на його формування і є основними бюджетотворюючими інститутами, що формує самостійно статті бюджету. Виходячи з нагальних потреб території, ТГ формує поступлення до бюджету від: оподаткування, здачі оренди комунального майна та іншого. У зв'язку з цим має право самостійно визначати, які податки повинні сплачуватися функціонуючими на її території господарюючі суб'єкти. Тому створює ефективне бізнес середовище, в якому кожен із суб'єктів впевнений в тому, що його інтереси будуть враховані і реалізовані.

На противагу українського досвіду існує позитивний досвід накопичений розвинутими державами світу - Чехією, Польщею, Францією, Італією, де ТГ є юридичною особою, що робить їх важливим суб'єктом економічних відносин в умовах демократичного суспільства.

Аналізуючи і систематизуючи досвід розвинених держав, а так само виходячи з вище викладеного, можна зробити висновок, що існуюче сьогодні українське законодавство дозволяє органам місцевого самоврядування тільки управляти майном, а не вчиняти юридичні дії, що істотно звужує їх потенційні можливості впливати на процеси ефективного економічного зростання регіонів.

Зазначене ефективне економічне зростання регіонів корелюється з переходом України на інноваційну модель розвитку економіки який нерозривно пов'язаний з введінням інноваційних організаційних форм розвитку проявом якого і є ТГ.

ТГ здатна втілити в життя нову парадигму розвитку яка пропонує розглядатися у вигляді інноваційного територіального соціалізованого утворення пов'язану з певною територією, яка формує принципово нову, соціалізовану економіку, розвиток мережі регіональних агентств розвитку та створення територіальних мереж фірм (business networking).

Дослідивши проблематику функціонування територіальних громад та їх розвитку у світлі децентралізації функцій влади, збереження принципу субсидіарності на основі яких в індустріально розвинених країнах функціонують ТГ ми прийшли до висновку, що стимулювання економічного зростання на місцевому рівні вимагає дієвої підтримки всіх складових цього процесу як на рівні держави, а саме на законодавчому рівні прийняття законів в яких повинен бути сформований чіткі основи державної регіональної політики, унормовано основи економічної самодостатності регіонів та механізм їх

співробітництва; передбачено сучасні інституційні інструменти підтримки місцевого розвитку, в т.ч. визначено правовий статус агентств регіонального розвитку.

Література:

1. Гураль П. Ф. Територіальна громада в Україні. Історико-правове дослідження: Монографія. / П.Ф. Гураль - Л.: ГУВС Край, 2008 - 468 с.
2. Утвенко В. В., Травянюк А. І. Навчальна програма дисципліни «Територіальна громада в системі місцевого самоврядування» (для спеціалістів, магістрів). - К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010 - 18 с.
3. Біла С.А., Шевченко А.В., Кушнір Н.А., Жук В.І. Баталов А.А., Валюшка І.В., Собкевич А.В., Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні. - К., 2013. - 54 с.

УДК 657

*Сопко В.В., д.е.н., професор,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку
Бенько Н.М., студентка магістратури
Київського національного торговельно-економічного університету*

ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ «ДОХІД» У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

У вітчизняній та у зарубіжній економічній і нормативно-правовій літературі широко використовується категорія «дохід».

В сучасній науковій літературі тлумачення категорії «дохід» базується на двох принципових підходах економічному та бухгалтерському.

В економічній літературі поширеним є визначення поняття «дохід» як суми виручки від реалізації продукції і майна, а також від здійснення інших операцій. Наприклад, В.П. Грузінов тлумачить поняття «дохід» наступним чином: «Дохід підприємства складається з виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), основних засобів (зайвих) й іншого майна підприємства, а також із доходів від позареалізаційних операцій» [6]. Аналогічне визначення, що за своїм змістом не суперечить поняттю «дохід», хоча характеризує далеко не всі його сторони, можна знайти і в працях інших науковців І.О. Бланка [1] та А.А. Мазаракі [5]. В «Економічній енциклопедії», за редакцією С.В. Мочерного поняття «дохід» визначається як «...гроші або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності (виручка)» [3].

Як бачимо, термін «виручка» у економічному підході ототожнюється з поняттям «дохід».

В той же час, у Положенні про ведення касових операцій у національній валюті в Україні «готівкова виручка (виручка) - сума фактично одержаних готівкових коштів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і позареалізаційні надходження» [8]. Таким чином, реалізація продукції (товарів, робіт, послуг) одночасно характеризується більш широким поняттям «дохід» і звуженим – «виручка», що є суперечливим.

Зарубіжні науковці у своїх працях також звертають увагу на проблеми розмежування доходу і виручки від реалізації. На думку Б.Нідлза, Х.Андерсона та Д.Колдуелла, виручка від реалізації формується при продажу товарів торговельною фірмою [7]. Зауважимо, що в умовах національного законодавства тотожність доходу і виручки є можливою не на всіх торговельних підприємствах, а тільки на підприємствах роздрібною торгівлі через збіг у часі моменту переходу юридичного права власності на товари і отримання за них грошових коштів від покупців. За Р.Мюллендорфом та М.Карренбауером, виручка виникає тільки від реалізації продукції, виробленої на підприємстві, а дохід, навпаки, включає в себе приріст будь-яких коштів незалежно від їх характеру [6]. Тож відстеження виручки від реалізації або за фактом отримання грошових коштів, або при переході права власності на продукт, що вироблений на підприємстві є недоцільним, тому в бухгалтерському обліку достатньо використання законодавчого терміну «дохід».

Проте, важливим є те, що ототожнення доходу підприємства тільки з виручкою від реалізації продукції практично виключає з нього такі притаманні йому елементи, як отримана орендна плата (при наданні основних засобів в оренду), роялті (отримані підприємством платежі за використання його інноваційного або програмного продукту, торгової марки тощо), дивіденди та цінні папери сторонніх організацій і т.д. Очевидно, поняття «дохід» слід розглядати ширше, ніж «виручка від продажу продукції (робіт, послуг)».

Інший підхід до визначення сутності доходу використовується Радою з розробки стандартів фінансового обліку (FASB): «Дохід – це надходження активів господарської одиниці чи погашення його кредиторської заборгованості в результаті постачання або виробництва товарів, надання послуг чи інших операцій, що складають його основну діяльність» [11].

В процесі реформування бухгалтерського обліку, і з використання П(С)БО все частіше в визначеннях поняття «дохід» використовується поняття «економічна вигода». Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «економічна вигода - потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів» [10].

Підхід до поняття «дохід» який переважно базується на терміні «економічна вигода» можна назвати бухгалтерським.

1 січня 2017 року вступить в силу новий стандарт – МСФЗ 15 «Виручка за контрактами з клієнтами», за яким «дохід - це збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у вигляді надходження чи збільшення активів або у вигляді зменшення зобов'язань, які призводять до збільшення власного капіталу, за винятком тих, які стосуються внесків від учасників поївової участі» [4]. Аналогічне визначення наведено в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1), де «доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного